

Home > Materialen > Afvalplan zorgafval

Ontwerp Circulair Materialenplan

Afvalplan zorgafval

Inspraak

Dit document is een onderdeel van het Ontwerp Circulair Materialenplan (ontwerp-CMP) voor de inspraakprocedure. Eenieder krijgt de gelegenheid om in deze periode verbeterpunten of suggesties aan te dragen voordat het CMP definitief wordt vastgesteld.

De Wet milieubeheer bepaalt dat voor het vaststellen van het CMP een procedure van inspraak moet worden gevolgd. Dit geldt niet voor alle onderdelen voor het CMP, maar wel voor de onderdelen die doorwerken in de besluiten van bevoegde gezagen. In het CMP staan deze teksten onder de kop 'Toetsingskaders'.

Zienswijzen op de toetsingskaders worden van een formele reactie voorzien in een reactienota. Daarin wordt aangegeven hoe de zienswijzen zijn verwerkt in het definitieve CMP, of worden argumenten gegeven voor waarom zienswijzen niet tot aanpassing hebben geleid. Zienswijzen op de toelichtende onderdelen worden wel bekeken op mogelijkheden om het CMP te verbeteren, maar worden niet van een formele reactie voorzien in de reactienota.

Een zienswijze indienen kan via het formulier op Platform Participatie (zie de link op circulairmaterialenplan.nl). Vermeld bij uw reactie de titel van het onderdeel van het CMP waar u op reageert, plus het paginanummer of paragraafnummer.

Pdf's ontwerp-CMP worden website

De definitieve tekst van het CMP wordt een website. Deze pdf's van het ontwerp-CMP geven een indruk van de opmaak van de toekomstige website, maar bevatten nog niet de bijbehorende functionaliteiten. Enkele tips voor het lezen van de pdf's:

- In deze pdf kunt u in de browser of de pdf-reader linksboven of rechtsboven een inhoudsgave uitklappen, genaamd 'inhoud' of 'bladwijzers'.
- Onderstippelde woorden in de tekst zijn begrippen waarvoor op de website in een uitklapkader de betekenis wordt gegeven. Zie in het ontwerp-CMP de begrippenlijst onder het deel 'Instrumenten'.
- De [[Interne links](#)] in het CMP worden in het ontwerp-CMP nog in blauw met rechte haken weergegeven, maar deze verwijzingen werken nog niet. De links worden op de website van het definitieve CMP werkend gemaakt.

Dit document is opgemaakt voor digitoegankelijkheid. Kunt u de tekst of afbeeldingen niet lezen? Neem dan contact op via 088-7977102 of het [contactformulier](#) van de helpdesk.

Status: Ontwerp Circulair Materialenplan voor inspraak

Afzender: Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Datum: januari 2025

Website: circulairmaterialenplan.nl

Home > Materialen > Afvalplan zorgafval

Afvalplan zorgafval

Dit afvalplan geeft het toetsingskader waar bevoegd gezag rekening mee moet houden bij het verlenen van vergunningen voor afvalverwerking en het grensoverschrijdend transport van zorgafval.

Leeswijzer

Het eerste deel van dit plan bevat de toetsingskaders voor het vergunnen van de verwerking van en het grensoverschrijdend transport van zorgafval. Bevoegde gezagen moeten bij het nemen van besluiten rekening houden met deze toetsingskaders.

Het tweede deel van dit plan geeft toelichting op de toetsingskaders in het eerste deel. Ook geeft het aanvullende informatie die van belang kan zijn bij het nemen van besluiten over het verwerken of het grensoverschrijdend transport van deze afvalstoffen.

Aan het einde is beschreven wat de toekomstplannen zijn voor de toetsingskaders van dit afvalplan. Kijk voor meer informatie over de verschillende ketenplannen en afvalplannen bij [[materialen](#)].

Inhoud

Toetsingskaders

1. Afbakening toetsingskaders
2. Toetsingskader hoogwaardig verwerken
 - 2.1. Mengen van afvalstoffen
 - 2.2. Minimumstandaard
3. Toetsingskader grensoverschrijdend transport

Toelichting

4. Toelichting op de afbakening
5. Toelichting op hoogwaardig verwerken
 - 5.1. Gescheiden houden en mengen van afvalstoffen
 - 5.2. Minimumstandaard
 - 5.3. Zeer zorgwekkende stoffen
6. Overige informatie
 - 6.1. Wel/niet-lijst specifiek ziekenhuisafval
 - 6.2. Overzicht euralcodes met toelichting
 - 6.3. Afvalstof of niet-afvalstof
 - 6.4. Terugwinnen van kritieke materialen
 - 6.5. BREF in relatie tot de minimumstandaard
 - 6.6. Bronvermelding

Toekomstplannen

Toetsingskaders

Dit deel van het plan beschrijft hoe bedrijven zorgafval moeten verwerken en wat daarbij de aandachtspunten zijn. Het bevat het toetsingskader voor het bevoegd gezag voor het vergunnen van het verwerken van deze afvalstoffen en het toetsingskader voor het toestaan van grensoverschrijdend transport door de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). Bevoegde instanties moeten bij het nemen van besluiten rekening houden met het CMP en dus met deze toetsingskaders (artikel 10.14 van de Wet milieubeheer).

De primaire doelgroepen waarvoor dit plan geschreven is, zijn zowel de bedrijven die deze afvalstoffen verwerken of grensoverschrijdend transporteren als het bevoegd gezag dat voor deze activiteiten toestemming moet verlenen. Die toestemming wordt verleend in een omgevingsvergunning voor het verwerken van de afvalstoffen of met een beschikking op een kennisgeving voor grensoverschrijdend transport. Voor de omgevingsvergunning zijn gemeenten en provincies het bevoegd gezag (namens hen vaak een omgevingsdienst). Voor de beschikking op de kennisgeving is dat de minister (namens de minister de ILT).

Omdat dit deel primair geschreven is voor afvalverwerkende bedrijven en het bevoegd gezag, worden specifieke technische en juridische termen gebruikt. Voor het lezen van dit deel is daarom een bepaalde mate van kennis over de afvalwetgeving, het proces van vergunningverlening en de regels voor grensoverschrijdend transport vereist. Voor lezers die niet tot de primaire doelgroep behoren en toch meer informatie over het verwerken van deze afvalstof willen lezen, zijn met name de paragrafen met toelichting interessant.

1. Afbakening toetsingskaders

Zorgafval is afval van de gezondheidszorg voor mens of dier. Het komt hoofdzakelijk vrij bij intramurale zorginstellingen, extramurale zorginstellingen, dierenartsen, onderzoekscentra, laboratoria, ggd's, huis- en tandartsenpraktijken en gebruiksruimten voor drugsgebruikers. Het gaat daarbij met name om afval dat vrijkomt bij verloskundige zorg en de diagnose, behandeling of preventie van ziektes bij de mens of dier en/of verwant onderzoek.

De bepalingen van dit afvalplan gelden voor de volgende afvalstoffen:

Afvalstoffen	Toelichting
Infectieuze afvalstoffen, lichaamsdelen en organen en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen van gezondheidszorg voor mensen (specifiek ziekenhuisafval)	Het gaat om: <ul style="list-style-type: none">• Afval met een infectierisico (euralcode 180103)• Lichaamsdelen en organen (euralcode 180102)• Cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen (euralcode 180108)
Gedecontamineerd afval uit de gezondheidszorg voor mensen	Afval waarvan het infectierisico is weggenomen door decontaminatie of ontsmetting (euralcode 180104). Decontaminatie van afvalstoffen is alleen onder voorwaarden toegestaan voor afvalstromen waarvan volledige vernietiging van alle infectieuze materialen mogelijk is. Voor decontaminatie geldt de Richtlijn decontaminatie apparatuur ziekenhuisafval .
Infectieuze afvalstoffen, en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen van gezondheidszorg voor dieren	Het gaat om: <ul style="list-style-type: none">• Afval met een infectierisico (euralcode 180202)• Cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen (euralcode 180207)
Overig afval uit de gezondheidszorg voor mens en dier	Het gaat om afvalstoffen de volgende afvalstoffen: <ul style="list-style-type: none">• Afvalstoffen die vallen onder de euralcodes 180104 en 180203 en waarvan de inzameling en verwerking niet zijn onderworpen aan specifieke richtlijnen (zoals de ADR) om infectie te voorkomen.• Afvalstoffen die niet alleen maar vrijkomen binnen de gezondheidszorg maar ook elders, zoals swill, textiel, gips, matrassen en ander bedrijfsafval.

Een uitgebreide toelichting op de afbakening staat in [\[paragraaf 4\]](#).

Onderdeel daarvan is een overzicht van afvalstoffen die lijken op de afvalstoffen van dit afvalplan, maar vallen onder andere afval- of ketenplannen. Ook wordt hier verwezen naar [paragraaf 6.1] waarin een toelichting is opgenomen op de relevante euralcodes en [paragraaf 6.2] waarin de wel/niet lijst voor specifiek ziekenhuisafval staat.

2. Toetsingskader hoogwaardig verwerken

Om materialen beschikbaar te houden voor de economie is het van belang om afvalstoffen zo hoogwaardig mogelijk te verwerken. Voor hoogwaardige verwerking of vanuit de zorg voor mens en milieu is het soms nodig om verontreinigingen af te scheiden of afvalstoffen integraal te verwijderen. Voor de gewenste verwerking kan het noodzakelijk zijn om afvalstoffen gescheiden te houden. Onderstaande paragrafen gaan in op de volgende aspecten die van belang zijn het bij het vergunnen van het verwerken van zorgafval:

- vergunnen van mengen (2.1)
- de minimumstandaard (2.2)

2.1 Mengen van afvalstoffen

Mengen is in het Besluit activiteiten leefomgeving ([Bal](#)) aangewezen als een milieubelastende activiteit waarvoor in bepaalde gevallen een vergunning nodig is. Het gaat zowel over het mengen van afvalstoffen onderling als over het mengen met niet-afvalstoffen. Ook bij het samenvoegen binnen één afvalcategorie kan sprake zijn van mengen en kan een vergunningplicht gelden.

De [[Beslisboom vergunningplicht mengen](#)] is een hulpmiddel om na te gaan of voor het mengen een vergunning is vereist.

2.1.1 De afvalcategorieën

De afvalcategorieën uit bijlage II van Bal vormen de basis voor het gescheiden houden van afval en voor de vergunningplicht voor het mengen van afvalstoffen. Correct gescheiden houden van afvalstoffen waarborgt een latere (hoogwaardige) verwerking volgens de minimumstandaard. De [[minimumstandaard](#)] is daarom de basis voor de indeling in deze categorieën. Onderstaande tabel verduidelijkt welke afvalstoffen onder welke afvalcategorie vallen.

De onderstaande tabel is niet limitatief maar beperkt zich tot specifiek aan zorgtaken gerelateerde afvalcategorieën. De afvalcategorieën die horen bij regulier bedrijfsafval (in de afbakening 'overige afval uit de gezondheidszorg') zijn hier niet in opgenomen. Zie voor de afvalcategorieën die bij deze afvalstoffen horen de betreffende keten- en afvalplannen van het CMP.

Nr.	ga/nga*	Afvalcategorie Bal	Afvalstoffen die hieronder vallen
37A	ga	Infectieuze afvalstoffen, lichaamsdelen, organen, bloedzakjes en geconserveerd bloed en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen, afkomstig van de gezondheidszorg bij de mens of van verwant onderzoek, die gevaarlijke afvalstoffen zijn.	Scherpe voorwerpen (bijv. naalden, spikes) en afval met een infectierisico (bijv. afval met grote hoeveelheden bloed/lichaamsvloeistoffen etc.). Maar ook luiers en incontinentiemateriaal die cytostatica bevatten.
37B	nga	Lichaamsdelen, organen, bloedzakjes en geconserveerd bloed, die geen gevaarlijke afvalstoffen zijn.	Lichaamsdelen, organen, bloedzakjes en geconserveerd bloed.
38	nga	Afvalstoffen afkomstig van de gezondheidszorg bij mens of van verwant onderzoek waarvoor het infectierisico is verwijderd door middel van decontaminatie conform de Richtlijn decontaminatie apparatuur ziekenhuisafval .	Gedecontamineerd (ontsmet) ziekenhuisafval.

39	ga	Infectieuze afvalstoffen en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen afkomstig van de gezondheidszorg bij dieren of verwant onderzoek.	Afval met een infectierisico en geneesmiddelen afkomstig van de gezondheidszorg bij dieren.
----	----	--	---

* ga = gevaarlijk afval; nga = niet-gevaarlijk afval

De wettelijke regels over hoe deze bedrijven hun afvalstoffen gescheiden moeten houden staan in [[paragraaf 5.1.1 'gescheiden houden van afvalstoffen'](#)].

2.1.2 Vergunnen van mengen

Het bevoegd gezag toetst een vergunningaanvraag voor het mengen aan het [[hoofdstuk mengen van afvalstoffen](#)] en de daarin opgenomen toetsingskaders.

Dit plan bevat voor zorgafval geen specifieke bepalingen waarmee het bevoegd gezag in afwijking van de algemene toetsingskaders rekening moet houden. [[Paragraaf 5.1.2](#)] licht toe wat zowel de wetgeving als de toetsingskaders van het CMP concreet betekenen voor het vergunnen van het mengen van zorgafval.

2.2 Minimumstandaard

Het verwerken van zorgafval moet plaatsvinden in overeenstemming met onderstaande minimumstandaarden. Dit betekent dat het bevoegd gezag ook voor hoogwaardiger vormen van verwerken vergunning kan verlenen, tenzij de minimumstandaard hiervoor specifieke beperkingen bevat.

Het bevoegd gezag kan alleen vergunning verlenen voor het verwerken van de afvalstoffen op een manier die laagwaardiger is dan de minimumstandaard als sprake is van uitzonderingsgevallen, zoals bijvoorbeeld bij calamiteiten of de aanwezigheid van bepaalde zorgstoffen. Zie ook de [[Leidraad gebruik minimumstandaard](#)].

De volgende minimumstandaarden gelden voor het verwerken van afvalstoffen:

Deelstroom	Afvalstof	Minimumstandaard
a	Infectieuze afvalstoffen, lichaamsdelen en organen en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen van gezondheidszorg voor mensen (specifiek ziekenhuisafval)	Thermisch verwerken in een speciaal voor deze afvalstoffen vergunde installatie, binnen dan wel buiten Nederland, onder voorwaarde dat dit leidt tot het volledig vernietigen van alle infectieuze materialen, lichaamsdelen, organen en andere menselijke resten en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen. Gelet op de aard van het afval is nuttige toepassing niet toegestaan. Alleen 'infectieuze afvalstoffen' mogen worden gedecontamineerd mits hierbij een volledige vernietiging van alle infectieuze materialen plaatsvindt. Vervolgens moet het gedecontamineerde afval verwerkt worden in overeenstemming met de minimumstandaard b.
b	Gedecontamineerd infectieus afval (uit deelstroom a)	Verbranden als vorm van verwijderen.
c	Infectieuze afvalstoffen, en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen van gezondheidszorg voor dieren	Verbranden als vorm van verwijdering onder voorwaarde dat dit leidt tot het volledig vernietigen van alle infectieuze materialen en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen. Dit geldt ook bij hoogwaardiger verwerken. Indien de Wet dieren van toepassing is, moet bij het verwerken ook worden voldaan aan de vereisten die daaruit voortvloeien.
d	Overig afval uit de gezondheidszorg voor mensen en dieren	Verwerken volgens de minimumstandaard van het materiaal of product waaruit het afval bestaat. Zie hiervoor andere keten- en afvalplannen van het CMP.

Een toelichting op bovenstaande minimumstandaarden in relatie tot hoogwaardige verwerking staat in [[paragraaf 5.2 'toelichting op de minimumstandaard'](#)].

Afvalstoffen met bepaalde ZZS

Het kan zijn dat er ZZS in de afvalstof zitten. Zowel de beschreven wetgeving als de toetsingskaders van [[hoofdstuk mengen van afvalstoffen](#)] en [[hoofdstuk ZZS en overige zorgstoffen](#)] kunnen beperkingen stellen aan het verwerken van afvalstoffen met ZZS. Bij het beoordelen of een verwerking kan worden vergund, betreft het bevoegd gezag ook deze hoofdstukken. In [[paragraaf 5.3 van dit plan](#)] staat meer informatie en een overzicht van ZZS die in de afvalstof aanwezig kunnen zijn.

3. Toetsingskader grensoverschrijdend transport

Onderstaand toetsingskader is gebaseerd op het [[hoofdstuk grensoverschrijdend transport](#)]. Daarin staat het algemene toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor het grensoverschrijdend transport (verder: *overbrenging*) van afvalstoffen vanuit of naar Nederland die de ILT hanteert in het kader van de Europese verordening voor de overbrenging van afvalstoffen (EVOA).

In dit afvalplan is bovenstaande uitgewerkt tot een specifiek toetsingskader voor het beoordelen of het overbrengen zorgafval is toegestaan. Indien dit specifieke toetsingskader afwijkt van het bepaalde in het hoofdstuk grensoverschrijdend transport, dan gaat het toetsingskader van dit afvalplan voor.

Op 20 mei 2024 is de gewijzigde [Verordening \(EU\) 2024/1157](#) in werking getreden. De gewijzigde EVOA (hierna nEVOA) treedt gefaseerd in werking. Tot 20 mei 2026 zijn de bepalingen van [Verordening \(EU\) 1013/2006](#) nog van toepassing op het overbrengen van afval. In het [[hoofdstuk grensoverschrijdend transport](#)] wordt hier verder op ingegaan. Wanneer het in dit hoofdstuk specifiek gaat over bepalingen uit de gewijzigde EVOA is dit aangeduid met 'nEVOA'. In de overige gevallen staat er enkel 'EVOA'. Als de oude en nieuwe bepalingen dezelfde zijn maar bijvoorbeeld de artikelen anders genummerd zijn, dan is het artikel uit de gewijzigde EVOA als uitgangspunt genomen en het artikel uit de nog niet gewijzigde EVOA tussen haakjes gezet.

Mate van nuttige toepassing / elke mate van storten of anderszins verwijderen

Wanneer in onderstaande tekst wordt gesproken over 'de mate van nuttige toepassing' heeft dat betrekking op de afvalstof nadat ~~niet-materiaaleigen~~ afval is afgescheiden. Dit geldt ook voor de zinsnede 'elke mate van storten of anderszins verwijderen'. Ook dan gaat het over de afvalstof nadat niet-materiaaleigen afval is afgescheiden.

Verordening dierlijke bijproducten

Als sprake is van (de aanwezigheid van) dierlijke bijproducten, dan is voor grensoverschrijdend transport de [Verordening dierlijke bijproducten](#) leidend en niet de EVOA. Grensoverschrijdend transport van dierlijke bijproducten die zijn gemengd met ander afval valt wél onder de EVOA als het andere afval gevaarlijk afval is.

Relatie met andere afvalplannen

Voor de deelstromen in dit afvalplan waar voor het verwerken wordt verwezen naar andere afvalplannen, is in deze paragraaf geen toetsingskader voor de overbrenging opgenomen. Dit is het geval voor deelstroom d.

Reikwijdte van het toetsingskader, bezwaargronden en voorwaarden

Onderstaand toetsingskader geldt voor alle deelstromen voor afval uit de gezondheidszorg zoals benoemd in [[de minimumstandaard](#)] van dit afvalplan. Waar nodig benoemt het toetsingskader bepaalde deelstromen afzonderlijk, omdat daarvoor afwijkende bepalingen of voorwaarden gelden. Het toetsingskader geldt voor de volgende overbrengingen:

- het overbrengen van afval binnen de Europese Unie, en
- ~~invoer~~ van buiten de Europese Unie en ~~uitvoer~~ naar buiten de Europese Unie, tenzij toetsing aan de EVOA al direct leidt tot bezwaar, zie [[paragraaf 3.3.1. 'verbodsbepalingen'](#)] van het hoofdstuk 'grensoverschrijdend transport'.

Het toetsingskader geeft aan wanneer een overbrenging niet is toegestaan en of er specifieke bepalingen gelden. In alle overige gevallen is de overbrenging wel toegestaan. In de eerste tabel staan bezwaargronden voor 'overbrenging voor nuttige toepassing' (artikel 12 EVOA). In de tweede tabel staan bezwaargronden voor 'overbrenging voor verwijderen' (artikel 11 EVOA). Voor het overbrengen voor verwijderen geldt vanaf 21 mei 2026 dat artikel 11 nEVOA van toepassing is. Vanaf deze datum verlenen de bevoegde autoriteiten van verzending en van bestemming geen toestemming voor een overbrenging voor verwijderen, tenzij aan alle voorwaarden uit artikel 11 lid 1 onder a tot en met h en/of artikel 11 lid 2 nEVOA is voldaan. Zie ook het [[hoofdstuk grensoverschrijdend transport](#)].

Nuttige toepassing waarvoor de overbrenging <i>niet</i> is toegestaan	Specifieke bepalingen en bezwaargronden
Vorbereiden voor hergebruik	Gezien de aard van de afvalstoffen niet van toepassing.
(Voorlopige nuttige toepassing gevolgd door) recycling en andere nuttige toepassing voor deelstroom a en c	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof niet van toepassing, tenzij het gaat om ander afval dan lichaamsdelen, organen en andere menselijke resten of cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen en bij de verwerking een volledige vernietiging van alle infectieuze materialen plaatsvindt.
(Voorlopige nuttige toepassing gevolgd door) recycling en andere nuttige toepassing voor deelstroom b	Als de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt. Voor deelstroom b geldt dat elke mate van storten te veel is (bezwaargronden 12 lid 1 onder b en i nEVOA (artikel 12 lid 1 onder g EVOA)).

Verwijderen waarvoor de overbrenging <i>niet</i> is toegestaan	Specifieke bepalingen en bezwaargronden
Verbranden voor deelstroom a	Tenzij het verwerken betreft in een speciaal voor het thermisch verwerken van deze afvalstof vergunde installatie, onder voorwaarde dat dit leidt tot volledige vernietiging van alle infectieuze materialen, lichaamsdelen, organen en andere menselijke resten en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen (omdat niet voldaan is aan de voorwaarden van artikel 11 lid 1 onder a tot en met h en/of artikel 11 lid 2 nEVOA (bezwaargrond artikel 11 lid 1 onder a en b EVOA)).
Verbranden voor deelstroom c	Tenzij het verwerken leidt tot het volledig vernietigen van alle infectieuze materialen en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen (omdat niet voldaan is aan de voorwaarden van artikel 11 lid 1 onder a tot en met h en/of artikel 11 lid 2 nEVOA (bezwaargrond artikel 11 lid 1 onder a en b EVOA)).
Andere vormen van (voorlopig) verwijderen anders dan verbranden als vorm van verwijderen of storten voor deelstroom a en c	Tenzij het verwerken betreft in een speciaal voor het thermisch verwerken van deze afvalstof vergunde installatie, onder voorwaarde dat dit leidt tot volledige vernietiging van alle infectieuze materialen, lichaamsdelen, organen en andere menselijke resten en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen (omdat niet voldaan is aan de voorwaarden van artikel 11 lid 1 onder a tot en met h en/of artikel 11 lid 2 nEVOA (bezwaargrond artikel 11 lid 1 onder a en b EVOA)).
Andere vormen van (voorlopig) verwijderen anders dan verbranden als vorm van verwijderen of storten voor deelstroom b	Als de verwerking resulteert in een te storten fractie op grond van <u>nationale zelfvoorziening</u> ; en bij overbrenging naar Nederland op grond van nationale wettelijke bepalingen als er een deel wordt gestort (omdat niet voldaan is aan de voorwaarden van artikel 11 lid 1 onder a tot en met h en/of artikel 11 lid 2 nEVOA (bezwaargrond artikel 11 lid 1 onder a en b EVOA)).
Storten	Op grond van <u>nationale zelfvoorziening</u> , en bij overbrenging naar Nederland op grond van nationale wettelijke bepalingen (omdat niet voldaan is aan de voorwaarden van artikel 11 lid 1 onder a tot en met h en/of artikel 11 lid 2 nEVOA (bezwaargrond artikel 11 lid 1 onder a en b EVOA)).

Toelichting

Dit deel van het plan geeft toelichting op de toetsingskaders. Ook geeft het aanvullende informatie die van belang kan zijn bij het nemen van besluiten over het verwerken of het grensoverschrijdend transport.

Het gehele plan, en dus ook de toelichting, gaat over afvalstoffen. Daarom is ook de vraag belangrijk wanneer sprake is van een afvalstof of niet. In [[paragraaf 6.3 'afvalstof of niet-afvalstof'](#)] staat hierover specifieke informatie.

4. Toelichting op de afbakening

Dit plan heeft betrekking op zorgafval. Zorgafval is een verzamelterm voor al het afval dat ontstaat bij de gezondheidszorg van mens en dier. Hiermee wordt infectieuze en scherpe afvalstoffen (bijv. naalden, afval met druipend bloed) bedoeld, lichaamsdelen en organen, cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen en overig afval uit de gezondheidszorg voor mens en dier (bijv. gips, spuiten zonder naald, wegwerpkleding).

Afvalstoffen die vergelijkbaar zijn, maar onder andere plannen vallen

Onderstaande afvalstoffen zijn enigszins vergelijkbaar met de afvalstoffen uit dit plan, maar vallen onder andere plannen (niet limitatief):

Afvalstoffen	Afvalplan, ketenplan of afvalhiërarchie
Afval dat vrijkomt bij intra- en extramurale instellingen en thuiszorginstellingen, anders dan afval van de gezondheidszorg en/of verwant onderzoek, vooral kantoor- en kantineafval	[Afvalplan restafval]
Overige geneesmiddelen	Verwerken volgens de [afvalhiërarchie] zoals beschreven in hoofdstuk 'instrumenten voor sturing'.
Chemicaliën (zowel gevaarlijke als niet gevaarlijke)	[Afvalplan oplosmiddelen en glycolen]; of [Factsheet CFK's, HCFK's, HFK's en halonen]; of verwerken volgens de [afvalhiërarchie] zoals beschreven in hoofdstuk 'instrumenten voor sturing'.
Dierlijke bijproducten, kadavers of onderdelen van dieren.	[Factsheet dierlijk afval]
Fotografisch gevaarlijk afval dat vrijkomt in de gezondheidszorg	[Afvalplan fotografisch afval]
Kwikhoudend (amalgam) afval dat vrijkomt in de gezondheidszorg, vooral bij tandartspraktijken	[Afvalplan kwik en kwikhoudend afval]
Afval van genetisch gemodificeerde organismen.	In het Besluit en de Regeling genetisch gemodificeerde organismen is opgenomen hoe met genetisch gemodificeerde organismen moet en mag worden omgegaan.
Radioactief afval dat vrijkomt bij de gezondheidszorg	Op het verwerken van radioactief afval is de Kernenergiewet van toepassing. Voor het toetsingskader wordt verwezen naar de nota ' Radioactief afval '.

Euralcodes die een relatie hebben met dit plan

In [[paragraaf 6.1](#)] van dit afvalplan is een overzicht gegeven over de euralcodes die aan de verschillende afvalstoffen moeten worden toegekend. De afbakening van dit afvalplan is hierop gebaseerd. De basis van dit overzicht is een onderzoek dat in de periode 2004-2006 is verricht naar de afbakening en verwerking van "specifiek ziekenhuisafval". Daarbij zijn onder meer keuzes gemaakt over de euralcodes die aan de verschillende afvalstoffen moeten worden toegekend.

De volgende euralcodes kunnen betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit afvalplan: 180101; 180102; 180103*; 180104; 180108*; 180201; 180202*; 180203; 180207*; 200131*.

Medische hulpmiddelen voor eenmalig gebruik

In [[paragraaf 7.3 over 'afvalstof of niet-afvalstof'](#)] is aangegeven wanneer medische hulpmiddelen voor éénmalig gebruik geen afvalstoffen zijn en daardoor niet onder de reikwijdte van dit afvalplan vallen.

Verordening dierlijke bijproducten en de Wet dieren

Een belangrijk deel van het afval dat ontstaat bij onderzoek, diagnose, behandeling en preventie van ziekten bij dieren, zoals bloed, excretia vermengd met beddingsafval, proefdieren of delen van proefdieren, moet opgevat worden als niet voor menselijke consumptie geschikte dierlijke bijproducten. Dergelijke bijproducten vallen onder de [Verordening dierlijke bijproducten 1069/2009](#) (hierna te noemen: de Verordening). De Verordening schrijft voor op welke wijze en door wie dierlijke bijproducten mogen worden ingezameld, vervoerd, opgeslagen, gehanteerd, verwerkt en hoe de verwijdering van dergelijk afval moet plaatsvinden. De Verordening werkt onder meer met erkenningen van verzamelcentra, opslagbedrijven en verwerkingsinrichtingen. Een Verordening is rechtstreeks van toepassing in de lidstaat en daarvan kan niet worden afgeweken. Voor afval dat onder de Verordening dierlijke bijproducten valt, is een [[Factsheet dierlijke bijproducten](#)] opgesteld.

Naast de Verordening kan ook (nog) de [Wet dieren](#) (Wd) van toepassing zijn. In de Wd is onder andere preventie en bestrijding van dierziekten geregeld. De Wd is niet alleen van toepassing op dierlijke afvalstoffen maar ook voorwerpen en producten die in contact zijn geweest met besmettelijke dieren. Op basis van art. 22.1 van de Wet milieubeheer is het CMP niet van toepassing als de Wet dieren van toepassing is voor zover de gedragingen gedekt zijn in de Wet dieren.

5. Toelichting op hoogwaardig verwerken

5.1 Gescheiden houden en mengen van afvalstoffen

Voor mengen is in veel gevallen een vergunning nodig (zie de [[Beslisboom vergunningplicht mengen](#)]). De minimumstandaard en de afvalcategorieën uit bijlage II van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) vormen de basis voor de regels voor het gescheiden houden van afvalstoffen. In [[paragraaf 2.1.2 'vergunning van mengen'](#)] is het toetsingskader opgenomen voor het vergunnen van het mengen van zorgafval. Wanneer sprake is van 'mengen' staat beschreven in [[paragraaf 4.1 'definitie van mengen'](#)] van hoofdstuk 'mengen van afvalstoffen'.

5.1.1 Gescheiden houden van afvalstoffen

Onderstaand overzicht vat samen wanneer bedrijven of andere doelgroepen een verplichting hebben rond het gescheiden houden van verschillende soorten zorgafval. Soms is het een directe wettelijke verplichting en soms een afgeleide van het feit dat 'mengen' een milieubelastende activiteit is. Wil iemand die een plicht heeft om afvalstoffen gescheiden te houden deze toch samenvoegen, dan is sprake van mengen.

Situatie	Wettelijke verplichting (direct of afgeleid)
Gescheiden houden van bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen (algemeen)	Bedrijven moeten zorgafval gescheiden houden en gescheiden afvoeren van ander afval, tenzij zij vergunning hebben voor mengen (<i>art. 3.195 en art. 3.196 Bal en hoofdstuk 'mengen van afvalstoffen'</i>). [Hoofdstuk mengen van afvalstoffen] van het CMP en [paragraaf 2.1 'vergunning van mengen'] van dit afvalplan bevatten het toetsingskader voor het vergunnen van mengen.
Gescheiden houden van bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijk afval (voorafgaand aan inzameling of afgifte)	Onderstaande regels gelden uitsluitend voor 'ontdoeners' voordat de afvalstoffen zijn ingezameld of afgegeven. Ze gelden bovendien alleen voor ontdoeners die de afvalstoffen uitsluitend opslaan, mengen, opbulken, scheiden, herverpakken en/of verdichten. Deze regels wijken af van de regels over het gescheiden houden algemeen. Bedrijven moeten zorgafval altijd per afvalcategorie gescheiden houden en gescheiden afvoeren (<i>art. 3.39 Bal in combinatie met [hoofdstuk gescheiden houden bedrijfsafval]</i>).

	<p>Een bedrijf dat zorgafval toch wil mengen met ander afval, heeft hiervoor een vergunning nodig. Uitzondering hierop is het mengen van zorgafval dat niet gevaarlijk is met zorgafval dat wel gevaarlijk is (37A met 37B). Dat is toegestaan op basis van algemene regels want dit wordt in de fase voorafgaand aan inzameling of afgifte beschouwd als één afvalcategorie (<i>Toelichting op artikel 3.39 Ba</i>).</p> <p>De Afwalwijzer voor bedrijven is een instrument om te toetsen welke afvalstoffen een specifiek bedrijf gescheiden moet houden.</p>
Gescheiden houden tijdens inzamelen	Inzamelaars moeten zorgafval dat gescheiden wordt afgegeven altijd per afvalcategorie gescheiden houden (<i>art. 1b. Besluit inzamelen afvalstoffen</i>). Dit geldt zowel voor zorgafval dat gevaarlijk afval is als voor zorgafval dat geen gevaarlijk afval is. Hiervan mag niet worden afgeweken.

5.1.2 Toelichting op mengen van afvalstoffen

Bij het verwerken van afval vindt vaak ook mengen plaats met ander afval of met niet-afval. Voor het beoordelen van 'mengen' zijn het [[hoofdstuk mengen van afvalstoffen](#)] en de daarin opgenomen toetsingskaders de basis. Daar moet het bevoegd gezag altijd rekening mee houden. In het hoofdstuk komt een aantal specifieke situaties van mengen aan bod, zoals bijvoorbeeld:

- [[paragraaf 4.2.2 'mengen van gevaarlijk afval'](#)]
- [[paragraaf 4.2.4 'mengen van POP-houdende afvalstoffen'](#)] en/of [[paragraaf 4.2.3 'mengen van afvalstoffen die PBT- of zPzB-stoffen of stoffen van 'gelijkwaardige zorg' bevatten](#)]

Kijk altijd bij alle toetsingskaders van het hoofdstuk of deze op het mengen van zorgafval van toepassing zijn.

De essentie van het vergunnen van het mengen van afvalstoffen is dat het verwerken conform de minimumstandaard mogelijk moet blijven na het mengen. Voor zorgafval betekent dat het volgende:

- Het bevoegd gezag kan vergunning verlenen voor het mengen van specifiek ziekenhuisafval binnen afvalcategorie 37A of 37B of tussen deze afvalcategorieën met als doel de afvalstoffen thermisch te verwerken in een speciaal voor deze afvalstoffen vergunde installatie, als dit leidt tot het volledig vernietigen van alle infectieuze materialen, lichaamsdelen, organen en andere menselijke resten en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen. Mengen van infectieuze afvalstoffen gevolgd door volledige vernietiging van infectieuze materialen (decontaminatie) en verbranden als vorm van verwijdering van het resterende afval kan eveneens vergund worden. Lichaamsdelen en organen en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen mogen niet gedecontamineerd worden. Daarom kan geen vergunning verleend worden voor het mengen van infectieuze afvalstoffen (180103) met lichaamsdelen en organen (euralcode 180102) en/of cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen (euralcode 180108) ten behoeve van decontaminatie.
- Het bevoegd gezag kan alleen vergunning verlenen voor het mengen van gedecontamineerd ziekenhuisafval (afvalcategorie 38) met andere afvalstoffen (een andere afvalcategorie dan 38) als het mengen plaatsvindt bij de verwerker die de afvalstoffen geschikt maakt voor nuttige toepassing. Mengen bij bedrijven die verder geen verwerking uitvoeren, wordt niet toegestaan. Gedecontamineerd afval moet immers als zodanig herkenbaar blijven in de totale verwerkingsketen om transparantie en handhaafbaarheid te waarborgen. Gedecontamineerd afval en ander afval met euralcode 180104 afvalstroom mogen wel gelijktijdig ingezameld en afgevoerd worden zolang deze afvalstromen gescheiden van elkaar en apart herkenbaar blijven.
- Het bevoegd gezag kan vergunning verlenen voor het mengen van zorgafval van dieren (afvalcategorie 39) als het mengen plaatsvindt bij een verwerker die alle infectieuze materialen en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen volledig vernietigt.

5.2 Toelichting op de minimumstandaard

Hierbij beschouwen we alleen de minimumstandaarden a tot en met c. Het verwerken van afval van de minimumstandaard d valt namelijk onder de reikwijdte van andere plannen.

De onderstaande tabel vat de verwerkingsopties samen die op basis van de minimumstandaard vergund kunnen worden. De paragrafen onder de tabel geven meer uitleg en detail op die verschillende verwerkingsopties en geven ook meer informatie over de minimumstandaard uit paragraaf 2.

Afvalhiërarchie	Samenvatting
Hergebruik (als vorm van preventie)	Bij direct hergebruik is geen sprake van afvalverwerking. In [paragraaf 6.3 'afvalstof of niet-afvalstof'] zijn de mogelijkheden voor hergebruik beschreven als die bekend zijn.
Vorbereiden voor hergebruik	Vorbereiden voor hergebruik is toegestaan voor gedecontamineerd afval (minimumstandaard b) als dat technisch gezien een optie is.
Recyclen	Recycling is voor gedecontamineerd afval (minimumstandaard b) toegestaan op basis van de minimumstandaard.
Andere nuttige toepassing	Voor de volgende afvalstoffen zijn andere vormen van nuttige toepassing toegestaan (bijvoorbeeld hoofdgebruik als brandstof): gedecontamineerd afval (minimumstandaard b) afval van de gezondheidszorg voor dieren (minimumstandaard c) onder strikte voorwaarden.
Verbranden als vorm van verwijderen	Specifiek ziekenhuisafval (minimumstandaard a) moet thermisch worden verwerkt waarbij voldaan moet zijn aan specifieke eisen. Voor afval van de gezondheidszorg voor dieren (minimumstandaard c) is verbranden de minimumstandaard. Hieraan zijn aanvullende eisen gesteld. Ook voor gedecontamineerd afval (minimumstandaard b) is verbranden de minimumstandaard.
Storten	Voor al het zorgafval (mens en dier) geldt een stortverbod.

5.2.1 Vorbereiden voor hergebruik

Gezien de aard van de afvalstof is voorbereiden voor hergebruik voor de gedecontamineerd afval toegestaan. Voor de andere afvalstoffen is voorbereiden voor hergebruik niet toegestaan.

5.2.2 Recyclen

Het toetsingskader voor het verwerken van zorgafval is in de eerste plaats gericht op het voorkomen van infectierisico's in de verwerkingsketen. Dat kan door het afvoeren van afval met een infectierisico (euralcode 180103 en 180202) naar een specifieke verwijderingsinstallatie of door het decontamineren van deze afvalstoffen waardoor het infectierisico wordt weggenomen en nuttige toepassing mogelijk wordt.

Recyclen is daarom voor geen van de afvalstoffen van dit plan de minimumstandaard behalve voor een deel van de afvalstoffen die vallen onder minimumstandaard d (overig afval). Zorginstellingen zijn bezig om te verduurzamen en zoveel mogelijk afvalstoffen recyclen is een onderdeel van dat streven. Recyclen kan (of moet) bijvoorbeeld voor textiel, papier/karton, (plastic) verpakkingen etc. als dat blijkt uit de van toepassing zijnde afval- of ketenplannen (zie aldaar).

Recyclen van bepaalde typen zorgafval mag dus, behalve als het gaat om infectieuze afvalstoffen, lichaamsdelen en organen en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen van gezondheidszorg voor mensen (minimumstandaard a).

Voor gedecontamineerd afval (minimumstandaard b) is recyclen in principe toegestaan als daar mogelijkheden voor zijn.

Decontaminatie van infectieus afval

In de [Richtlijn decontaminatie apparatuur ziekenhuisafval](#) zijn de voorwaarden beschreven voor decontaminatie. Decontamineren gebeurt door de afvalstoffen een vochtig hitteproces te laten ondergaan. Ziekenhuisafval met een infectierisico (eural 180103 en 180202) mag worden gedecontamineerd.

Na decontamineren heeft het afval geen infectierisico meer. Het afval mag dan naar een gewone afvalverbrandingsinstallatie worden afgevoerd of op een hoogwaardigere wijze worden verwerkt. Als gedecontamineerd afval onder euralcode 180104 naar een verwerker wordt afgevoerd, moet daar de aantekening bij dat het om gedecontamineerd afval gaat. Dit moet controleerbaar zijn door de aanwezigheid van indicatorstrips in het afval en/of begeleidingspapieren met een door de afzender ondertekende verklaring en uitdraaien van relevante metingen naar kritische parameters.

Decontamineren is een keuze voor de ontdoener en geen verplichting. Indien een ontdoener het afval met infectierisico (euralcodes 180103 en 180202) niet wenst te decontamineren, moet het afval worden afgevoerd naar een specifiek daarvoor vergunde verbrandingsinstallatie of naar een vergunde decontaminatie-installatie. Afval met een infectierisico mag niet naar een AVI worden afgevoerd. Indien een ontdoener niet wenst te decontamineren, mag hij alle stromen tezamen afvoeren. Wel dient men zich ervan bewust te zijn dat stroom 4 in euralcodes 180103 en 180202 [zie paragraaf 6.2 'overzicht Euralcodes met toelichting'] op grond van de ADR in een andere verpakking moet worden afgevoerd. Afvalstoffen met euralcode 180102, 180103, 180108, 180202, en 180207 mogen gemengd onder euralcode 180103 worden afgevoerd naar de Nederlandse verwerker van infectieus ziekenhuisafval. Indien wordt gekozen voor het laten verwerken van deze afvalstromen bij een buitenlandse verwerker, dient de ontdoener zich ervan te vergewissen dat de buitenlandse verwerker al de afzonderlijke samenstellende afvalstromen mag accepteren.

5.2.3 Andere nuttige toepassing

Wat beschreven is bij 'recycling' geldt net zo goed voor andere vormen van nuttige toepassing (zoals bijvoorbeeld verbranden met energierecuperatie). Ook dit is toegestaan behalve als het gaat om infectieuze afvalstoffen, lichaamsdelen en organen en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen van gezondheidszorg voor mensen (minimumstandaard a).

5.2.4 Verbranden als vorm van verwijderen

Verbranden als vorm van verwijderen is de minimumstandaard voor al het zorgafval behalve overig afval uit de gezondheidszorg voor mens en dier.

Voor infectieuze materialen, lichaamsdelen, organen en andere menselijke resten en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen is de minimumstandaard geformuleerd als 'thermisch verwerken in een speciaal voor deze afvalstoffen vergunde installatie, binnen dan wel buiten Nederland, onder voorwaarde dat dit leidt tot het volledig vernietigen van alle infectieuze materialen, lichaamsdelen, organen en andere menselijke resten en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen' (minimumstandaard a). Dit betekent dat niet elke verbrandingsinstallatie deze afvalstoffen mag ontvangen.

Verbranden is ook de minimumstandaard voor het verwerken van infectieuze materialen en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen met als voorwaarde dat dit leidt tot het volledig vernietigen van alle infectieuze materialen en cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen (minimumstandaard c).

Voorkomen van prikgevaar

Voor deelstroom 1 uit euralcodes 180103 en 180202 (zie paragraaf 6.1; alle scherpe voorwerpen/naalden ongeacht herkomst of soort besmetting) zijn verwerkingstechnieken beschikbaar die niet voorzien in het afdoden van micro-organismen, maar in het voorkomen van prikaccidenten. Bekend voorbeeld daarvan is een verwerking waarbij naalden in gesmolten kunststof worden opgesloten. Dergelijke technieken mogen ook worden vergund. Deze techniek wordt, voor zover het gaat om de risico's op infectie bij inzameling en transport, beleidsmatig gelijkgesteld aan decontaminatie. Afvoer naar een AVI in plaats van naar een installatie die specifiek is vergund voor het verbranden van afval van gezondheidszorg bij mens of dier is dan toegestaan.

5.2.5 Storten

Op grond van het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) (Bssa), artikel 1, eerste lid, categorie 2, geldt voor al het afval van gezondheidszorg voor mens of dier een stortverbod.

5.3 Zeer zorgwekkende stoffen (ZZS)

Voor zorgafval zijn geen ZZS te verwachten boven de concentratiegrenswaarde (cgw) in [tabel 1] van hoofdstuk 'ZZS en overige zorgstoffen'. Dit betreft een momentopname van beschikbare kennis. Op enig moment kan nieuwe informatie beschikbaar komen, door nieuwe of betere metingen maar ook doordat het gebruik van zorgstoffen in grondstoffen en producten verandert.

6. Overige informatie

6.1 Wel/niet-lijst specifiek ziekenhuisafval

Binnen zorginstellingen komt veel afval vrij. Een deel van dit afval is specifiek ziekenhuisafval (SZA). In de praktijk is vaak onduidelijk wat wel en wat niet tot SZA behoort. Deze wel/niet-lijst SZA heeft als doel om dat duidelijk te maken en daarmee afvalscheiding binnen zorginstellingen te verbeteren.

De lijst is opgesteld met betrokkenheid van zorginstellingen, deskundigen infectiepreventie, microbiologen, veiligheidsadviseurs, afvalverwerkingsbedrijven, toezichthouders en de Rijksoverheid. De wel/niet-lijst kan door zorginstellingen als leidraad gebruikt worden voor meer toegespitste scheidingswijzers per afdeling. Bekijk het [stappenplan afval verminderen en scheiden](#) voor tips over het stimuleren van afvalscheiding.

Status: de wel/niet-lijst SZA is een hulpmiddel voor degenen die volgens de wet afval gescheiden moeten afvoeren en voor de bevoegde gezagen die toezicht houden op de naleving van de wetgeving. Dit hulpmiddel is toelichtend en valt niet onder het toetsingskader van het CMP, zie [[hoofdstuk wettelijke basis en doorwerking](#)]. De wel/niet-lijst kan in de loop der tijd worden aangepast als blijkt dat deze niet meer past bij de praktijk.

Aandachtspunten bij de wel/niet-lijst:

- De voorbeelden genoemd in deze lijst zijn niet limitatief.
- Radioactief afval valt buiten de reikwijdte van afvalplan zorgafval en daarmee ook buiten de reikwijdte van deze lijst.
- Cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen moeten via het SZA worden afgevoerd. Alle overige geneesmiddelen zijn in principe geen SZA, maar worden in de praktijk wel via het SZA afgevoerd.
- Inzameling en verwerking van grote hoeveelheden paraffine (bijv. van de pathologie afdeling) moet in overleg met de afvalverwerker, vanwege het risico op beschadiging van de verbrandingsoven.
- In een vat voor specifiek ziekenhuisafval mogen euralcodes 180103*, 180102 en 180108* worden gecombineerd ('gemengd'), tenzij het vat bestemd is voor decontaminatie. Euralcode 180103* mag worden gedecontamineerd. Euralcodes 180102 en 180108* mogen niet worden gedecontamineerd. Euralcodes met een asterix (*) zijn gevaarlijke afvalstoffen.

SPECIFIEK ZIEKENHUISAFVAL			
Afvalstoffen	Euralcode	Voorbeelden (niet limitatief)	Inzamelen en verwerken
Infectieus en/of scherp afval: <ul style="list-style-type: none"> • Alle scherpe voorwerpen ongeacht herkomst of besmetting • Afval met <u>niet opgedroogd</u> bloed en alle <u>niet opgedroogde</u> excreta (bijv. sputum) ongeacht herkomst of besmetting • Afval dat wordt geproduceerd bij de vermeerdering van pathogenen in onder meer laboratoria 	180103*	<ul style="list-style-type: none"> • Naalden, veilige naalden, scherpe trocars, prikpenen, spikes, glasscherven • Afval met druipend bloed/lichaamsvloeistoffen • Afval met niet-verwaarloosbare, opgesloten hoeveelheden bloed/lichaamsvloeistoffen (bijv. bloedbuizen, zuigpotten, vacuümsystemen) • Afval van microbiologisch laboratorium mits niet gedecontamineerd (zie protocol decontamineren in afvalplan 17) zoals beënte kweekmedia, entogen) 	Inzamelen conform UN code 3291 ADR. Verwerken volgens minimumstandaard a van afvalplan 17 tenzij gedecontamineerd.
Afval dat in direct contact is geweest met patiënten met een infectieziekte van pathogeniciteitsklasse 3 (zonder dubbele asterix) of klasse 4, die gelijkwaardig is aan de ADR wetgeving.	180103*	Afval van kamers waar patiënten worden verpleegd/behandeld met infectieziekten zoals, Virale Hemorragische Koorts (VHK) (zoals ebola, lassakoorts)	Inzamelen conform UN code 2814 ADR. Verwerken volgens minimumstandaard a van afvalplan 17 tenzij gedecontamineerd.
Lichaamsdelen en organen	180102	<ul style="list-style-type: none"> • Anatomische resten en orgaan delen die vrijkomen bij operatieve en obstetrische ingrepen, bij obductie en bij wetenschappelijk onderzoek/onderwijs • Pacemaker en ICD met weefsel 	Inzamelen conform UN code 3291 ADR. Verwerken volgens minimumstandaard a van afvalplan 17.
Cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen	180108*	Medicatie, bereidingsmaterialen en materialen die in contact zijn geweest met patiënten die zijn behandeld met cytostatica en incontinentiemateriaal dat cytostatica bevat	Inzamelen conform UN code 3291 ADR. Verwerken volgens minimumstandaard a van afvalplan 17.

NIET-SPECIFIEK ZIEKENHUISAFVAL			
Afvalstoffen	Euralcode	Voorbeelden (niet limitatief)	Inzamelen en verwerken

<ul style="list-style-type: none"> • Afval met <u>opgedroogde</u> excreta • Afval dat in direct contact is geweest met patiënten met een infectieziekte van <u>pathogeniciteits klasse</u> 1, 2 en 3 (met dubbele asterix) 	180104	<ul style="list-style-type: none"> • Disposable: dekens, washandjes, afdekmaterialen • Gebruikte medische disposables zonder druipend bloed die niet scherp zijn (onderleggers, bekkentjes, laryngoscopen, staplers etc.) • Gesloten systemen met verwaarloosbare (lekvrij, drupvrij) hoeveelheden lichaamsvloeistoffen (bijv. dialyse systemen, infuussystemen en -zakken, lege bloedzakken, kathetersysteem zonder urinezak) • Gipsverband • Handschoenen • Luiers en incontinentiemateriaal dat niet lekt (volledig geabsorbeerd) en dat géén cytostatica bevat • Maagzuigpotten • Medicijnverpakkingen (zoals medicatieglas, ampullen) lekvrij en drupvrij • Mondmaskers • Pacemaker en ICD zonder weefsel, schoongemaakt met alcohol (UN code 3481) • Rvs-materialen (k-draden, schroeven, voerdraden) • Spuiten (zonder naald) • Tissues • Trocars (met blunt uiteinde) • Verband • Verpakkingsmaterialen steriele medische hulpmiddelen • Wegwerpkleding (o.a. van isolatie of operatie) 	<p>Zoveel mogelijk gescheiden ingezameld is gewenst. Verwerken volgens minimumstandaard d van afvalplan 17.</p>
<p>Afval dat aanvankelijk risico houdend (RMA) was, maar waarbij het risico door decontaminatie is weggenomen.</p>	180104	<p>Gedecontamineerd risico houdend medisch afval</p>	<p>Inzamelen als herkenbaar gedecontamineerd. Verwerken volgens minimumstandaard b van afvalplan 17.</p>

BEDRIJFSAFVAL			
Afvalstoffen	Euralcode	Voorbeelden (niet limitatief)	Inzamelen en verwerken

<p>Afval dat vrijkomt bij intra- en extramurale instellingen en thuiszorginstellingen op afdelingen die geen relatie hebben met behandeling, onderzoek, en preventie van zieken (bijv. vooral kantoor- en kantineafval).</p>	<p>Verschillende codes onder hoofdstuk 20</p>	<ul style="list-style-type: none"> • GFT en swill/etensresten • Elektrisch en elektronisch afval • Textiel • Papier/karton • Verpakkingsmaterialen • Verpakkingsglas 	<p>Gescheiden inzamelen volgens de regels uit [hoofdstuk gescheiden houden bedrijfsafval en gevaarlijk afval] en verwerken volgens bijbehorende keten- en afvalplannen.</p>
--	---	--	---

6.2 Overzicht Euralcodes met toelichting

Onderstaande tabel bevat een overzicht van welke afzonderlijke afvalstoffen onderscheiden kunnen worden binnen het afval van de gezondheidszorg bij mens of dier volgens de [Handreiking Eural](#). Euralcodes met een asterisk (*) zijn gevaarlijke afvalstoffen. Onder de tabel is een toelichting opgenomen. Voor een deel van de afvalstoffen bevat dit afvalplan een minimumstandaard.

Euralcode	Omschrijving
18	Afval van de gezondheidszorg bij mens of dier en/of verwant onderzoek (exclusief keuken- en restaurantafval dat niet rechtstreeks van de gezondheidszorg afkomstig is)
18.01	Afval van verloskundige zorg en de diagnose, behandeling of preventie van ziektes bij de mens
180102	Lichaamsdelen en organen, inclusief bloedzakjes en geconserveerd bloed (exclusief 180103)
180103*	Afval waarvan de inzameling en verwijdering zijn onderworpen aan speciale richtlijnen teneinde infectie te voorkomen
180104	Afval waarvan de inzameling en verwijdering niet zijn onderworpen aan speciale richtlijnen teneinde infectie te voorkomen (bijvoorbeeld verband, gipsverband, linnengoed, wegwerpkleding, luiers) of afval dat conform de daarvoor geldende bepalingen is gedecontamineerd
180108*	Cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen
18.02	Afval van onderzoek en de diagnose, behandeling of preventie van ziektes bij dieren (voorzover niet gereguleerd in Verordening 1069/2009 en/of voor zover de Wet dieren niet van toepassing is volgens art 22.1 lid 9 en/of 10 van de Wet milieubeheer)
180202	Afval waarvan de inzameling en verwijdering zijn onderworpen aan speciale richtlijnen teneinde infectie te voorkomen.
180203	Afval waarvan de inzameling en verwijdering niet zijn onderworpen aan speciale richtlijnen teneinde infectie te voorkomen of afval dat conform de daarvoor geldende bepalingen is gedecontamineerd
180207*	Cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen

Toelichting op de euralcodes tabel:

1. De kerndoelstelling van het afvalplan is het voorkomen van infectierisico in de verwijderingsketen. Dit werkt door in de afbakening van dit afvalplan en de indeling van afvalstoffen in euralcodes.
2. Omdat het afvalbeheer zowel uit transport als verwerking bestaat, is nadrukkelijk aansluiting gezocht bij de transportwetgeving. Afval dat in de transportketen een infectierisico vormt, mag daardoor niet zonder meer naar een AVI worden afgevoerd.
3. De Eural kent aparte categorieën voor scherpe voorwerpen (180101 en 180201). Alle scherpe voorwerpen worden echter beschouwd als afval met een infectierisico en daarom moeten ze, ongeacht de herkomst of de aard van de besmetting, altijd onder euralcode 180103 of 180202 worden ingedeeld.
4. Naalden met een aangebrachte beveiligingsmaatregel (verpakking) teneinde na gebruik prikaccidenten te voorkomen moeten als 180103 of 180202 worden ingedeeld. De veiligheidsmaatregel is een beheersmaatregel en mag niet worden gebruikt om de definitie te veranderen.
5. Ook naaldcontainers moeten als 180103 of 180202 worden ingedeeld, want de naald is op het moment van ontdoen een scherp voorwerp met een infectierisico. De container is weliswaar een goede verpakking, maar de verpakking is een beheersmaatregel en mag niet worden gebruikt om de definitie te veranderen.
6. Scherpe voorwerpen die gebruikt worden bij de toediening van cytostatica moeten als 180108 of 180207 worden ingedeeld.
7. In de Eural lijst worden onder code 180102 ook bloedzakjes en geconserveerd bloed genoemd. Alle bloed en excretia die niet zijn opgedroogd, worden echter beschouwd als afval met een infectierisico en daarom dienen ze, ongeacht de herkomst en de aard van de besmetting, onder euralcode 180103 te worden ingedeeld. Bloed en excretia die direct tijdens het vrijkomen worden geabsorbeerd in specifiek daartoe aangebrachte of toegepaste

materialen (zoals pleisters, verbanden, onderleggers, incontinentiemateriaal, gelzakken) waardoor een drup/lekvrije afvoer mogelijk is, mogen als 180104 worden afgevoerd naar een AVI.

8. Op grond van de [Wet inzake bloedvoorziening](#) (Wib) wordt in Nederland één rechtspersoon (op dit moment Sanquin) aangewezen om de taken voortvloeiend uit deze wet uit te voeren. Gezien de bepalingen uit deze wet, is (een deel van) het ontstane bloedafval onvergelijkbaar met bloedafval dat vrijkomt bij de diagnose, behandeling of preventie van ziekten bij de mens. Mede hierom is het verantwoord toe te staan dat een duidelijk omschreven en afgebakend deel van het vloeibare bloedafval dat bij deze rechtspersoon ontstaat, in afwijking van de algemene regel dat al het vloeibaar bloed afval als infectieus moet worden beschouwd, als bedrijfsafval mag worden afgevoerd.
- Afvalstoffen bestaande uit delen van het bloedafnamesysteem (monsternamenzak, kunststof afnamezak, satellietzakken, verbindingsslangetjes en leukocytenfilter, onderdelen van het afereze systeem) die ontstaan tijdens de productie van kort houdbare bloedproducten (bloedcelproducten en quarantaineplasma), en afvalstoffen bestaande uit delen van het bloedafnamesysteem (plasmazakken fractioneringsplasma) die ontstaan tijdens de productie van lang houdbare bloedproducten, mogen als bedrijfsafval worden afgevoerd onder de volgende voorwaarden:
- 1) De verpakking van het betreffende afval moet aan de buitenzijde visueel herkenbaar zijn aan een kenmerk (logo of naam) als afval van de rechtspersoon belast met de taken voortvloeiend uit de Wib. Dit betekent o.a. dat het afval niet geperst mag worden en niet opgemengd mag worden met ander bedrijfsafval.
 - 2) de rechtspersoon ontdoet zich van het bovengenoemd afval (bijvoorbeeld door afgifte aan een erkende inzamelaar), enkel vanuit de vaste afnamelocaties (centra waar het bloed wordt afgenomen of bewerkt).
 - 3) indien de eenheid (bloedproduct) om kwaliteitsredenen niet wordt vrijgegeven (bijvoorbeeld vanwege een aangetroffen infectie) dient de eenheid beschouwd te worden als infectieus afval en conform de bepalingen uit het afvalplan te worden behandeld.

Al het andere vloeibare bloedafval dan wel afval dat geen onderdeel vormt van het bloedafnamesysteem (bijvoorbeeld bloedmonsters in buizen van donoren voor labonderzoek) moeten conform de bepalingen uit dit afvalplan worden behandeld.

9. Minimale hoeveelheden druppelvormige verontreinigingen die zijn achtergebleven in gebruiksmaterialen zoals infuuszakken, potten en slangetjes (op te vatten als aanhangende vloeistoffen) die drup/lekvrij kunnen worden verwijderd, mogen als 180104 worden afgevoerd.
10. Vloeibaar materiaal dat op het moment van verwijderen 'opgesloten' zit (bijvoorbeeld bloed in afgesloten bloedbuizen), mag niet als 180104 worden verwijderd. Omdat niet is te garanderen dat het materiaal in de gehele verwijderingsketen opgesloten blijft, moet dit afval als 180103 worden afgevoerd.
11. Het is niet toegestaan om verpakkingen die als beheersmaatregel voor de transportveiligheid zijn uitgerust met absorberend materiaal, indien deze (opgesloten) vloeibaar materiaal bevatten, als 180104 af te voeren. Ook hier geldt weer dat de verpakking een beheersmaatregel is om lekkage te voorkomen, op het moment van ontdoen is het afval echter vloeibaar.
12. De transportregelgeving ADR bevat een indicatieve opsomming van zogeheten categorie A micro organismen onderverdeeld in micro organismen met of zonder de toevoeging cultures only. Op grond van de huidige definitie in het ADR kunnen cultures alleen voorkomen in lab-situaties en niet in afval. Omdat de ADR een dynamisch wetgevingscomplex is, dient een ontdoener altijd uit te gaan van de geldende ADR regelgeving. De lijst is indicatief: als behandelaars twijfels hebben over risico van bepaald afval, moet door deze professionals worden bepaald of al dan niet sprake is van een categorie A stroom.
13. De micro organismen zonder de toevoeging cultures only op de categorie A lijst van de ADR zijn dusdanig risicovol dat om elke vorm van besmetting te voorkomen dit afval extra zorgvuldig moet worden verpakt, vervoerd en verwerkt. In de toedeling van afval als 180103 wordt daarom gesproken over "al het afval dat in direct contact is geweest met patiënten een infectieziekte...". Dit betekent dat alle materialen die in aanraking zijn geweest met dergelijke patiënten als risicovol afval moet worden beschouwd, dus ook pleisters, verband, onderleggers, scherpe voorwerpen, excretia (ook indien opgedroogd).
14. De omschrijving 'cytotoxisch en cytostatisch geneesmiddel' moet ruim worden geïnterpreteerd. Alle materialen die mogelijk besmet kunnen zijn tijdens de bereiding van en de behandeling met cytostatica moeten als afval met euralcode 180108 worden beschouwd. Dat geldt dus ook voor incontinentiemateriaal, scherpe voorwerpen verbanden en pleisters van patiënten e.d. die zijn behandeld met cytostatica. Het is ter beoordeling van de

professionals om te bepalen welke materialen zodanig besmet kunnen zijn dat een afvoer onder 180108 noodzakelijk wordt geacht.

15. Afval van de gezondheidszorg bij mens of dier afkomstig van de afdelingen met patiëntenzorg, -onderzoek en -behandeling en de laboratoria kan niet onder een eural hoofdstuk 20 code worden afgevoerd, ook indien er sprake is van een stroom die vergelijkbaar is met bedrijfsafval (180104). Euralcodes van hoofdstuk 20 mogen alleen worden toegepast op afval dat vrijkomt op afdelingen die geen relatie hebben met behandeling, onderzoek en preventie van zieken, zoals de administratie, technische dienst en de keuken.

6.3 Afvalstof of niet-afvalstof

In een circulaire economie gaan zo min mogelijk materialen verloren. Voor steeds meer residuen, gebruikte producten of afvalstoffen wordt een veilige, zinvolle en zo hoogwaardig mogelijke toepassing gezocht. Daarbij wordt steeds vaker de vraag gesteld of een materiaal een afvalstof is, of nog moet blijven. Voor het werken met afvalstoffen gelden namelijk specifieke regels en vaak is ook een specifieke vergunning vereist in verband met de veiligheid voor mens en milieu. Bovendien mag niet zomaar elk bedrijf met afvalstoffen werken en ook bij (grensoverschrijdend) transport is de status van belang.

Het begrip 'afvalstof' moet ruim worden uitgelegd. In beginsel kan elke stof of elk voorwerp een afvalstof zijn, wanneer de houder zich daarvan ontdoet, wil of moet ontdoen. Meer informatie over het zelf maken van deze beoordeling, is te vinden in [[hoofdstuk afvalstof of niet-afvalstof](#)] van het CMP en de [Handreiking afvalstof of niet-afvalstof](#).

Voor medische hulpmiddelen voor eenmalig gebruik¹ volgt hier een aantal specifieke aandachtspunten bij de beoordeling afvalstof of niet-afvalstof. Deze aandachtspunten beschrijven niet het volledige beoordelingskader.

Voortgezet gebruik

Zorgafval betreft meestal eerst een afvalstof. Voor medische hulpmiddelen voor eenmalig gebruik kan echter sprake zijn van een niet-afvalstof via voortgezet gebruik. Bij medische hulpmiddelen voor eenmalig gebruik geldt dat deze geen afvalstof zijn als zij worden herverwerkt². Voor het herverwerken van medische hulpmiddelen voor eenmalig gebruik gelden de verplichtingen van de [Verordening \(EU\) 2017/745 betreffende medische hulpmiddelen](#) (Medical Device Regulation, afgekort MDR), de [Wet medische hulpmiddelen](#) (artikel 5) en het [Besluit medische hulpmiddelen](#) (artikel 4 en verder). Door te voldoen aan alle vereisten die te vinden zijn in de genoemde wetgeving wordt ook voldaan aan de toetsingsgronden rechtmatig gebruik en voldoende hoogwaardig gebruik die onderdeel zijn van het toetsingskader om aan te tonen dat er sprake is van voortgezet gebruik. Wanneer ook wordt voldaan aan de toetsingsgrond zeker gebruik is er sprake van voortgezet gebruik. Voor de beoordeling of sprake is van een afvalstof of voortgezet gebruik zal per geval een afweging moeten worden gemaakt over de afvalstatus van het materiaal, op basis van alle feiten en omstandigheden van dat geval.

Op de markt als niet-afvalstof

In alle gevallen geldt dat wanneer medische hulpmiddelen voor eenmalig gebruik als niet-afvalstof op de markt wordt gebracht (al dan niet direct of na herverwerking), het minimaal moet voldoen aan de geldende productregelgeving. Hierbij moet onder andere gedacht worden aan REACH (tenzij de uitzondering genoemd in artikel 2, zesde lid onder c REACH van toepassing is), de POP-verordening en de eisen volgend uit de Verordening (EU) 2017/745 betreffende medische hulpmiddelen, Wet medische hulpmiddelen en het Besluit medische hulpmiddelen.

¹ Hulpmiddel voor eenmalig gebruik: een hulpmiddel dat is bestemd om te worden gebruikt bij één individu tijdens één ingreep. *Verordening (EU) 2017/745 betreffende medische hulpmiddelen*

² Herverwerking: een op een gebruikt hulpmiddel uitgevoerd proces om het veilige hergebruik ervan mogelijk te maken, inclusief reiniging, ontsmetting, sterilisatie en bijbehorende procedures, alsook de uitvoering van tests en het herstel van de technische en functionele veiligheid van het gebruikte hulpmiddel. *Verordening (EU) 2017/745 betreffende medische hulpmiddelen*.

6.4 Terugwinnen van kritieke materialen

Kritieke materialen zijn grondstoffen als metalen en mineralen die van significante economische waarde zijn en waarvoor een verlaagde leveringszekerheid bestaat omdat de EU in hoge mate afhankelijk is van niet-EU landen. In sommige afvalstoffen zitten deze kritieke materialen. Uit bepaalde afvalstoffen kunnen deze materialen worden teruggewonnen of zijn daartoe ontwikkelingen gaande. We spreken dan van 'potentieel terugwinbare kritieke materialen'.

Zorgafval bevat naar verwachting geen potentieel terugwinbare kritieke materialen. Deze afvalstof wordt in het rapport 'Terugwinpotentieel secundaire kritieke grondstoffen op basis van afvalplannen in het LAP3' (TNO, 2023) niet genoemd als kansrijke afvalstof hiervoor.

In [[paragraaf 2.3.6 'kritieke materialen en hoogwaardigheid'](#)] van hoofdstuk 'recycling van afvalstoffen' van het CMP staat meer informatie over kritieke materialen in relatie tot afvalverwerking.

6.5 BREF in relatie tot minimumstandaard

De minimumstandaard voldoet aan de BBT-referentiedocumenten (BREF's) die zijn opgesteld in het kader van de Richtlijn industriële emissies (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In het rapport [rapport] is het resultaat van deze toetsing weergegeven.

Deze toets wordt uitgevoerd zodra de minimumstandaarden vaststaan. Dat is pas na het verwerken van de inspraak op het ontwerp-afvalplan.

6.6 Bronvermelding

Voor dit onderdeel van het CMP zijn de volgende documenten gebruikt:

- RoyalHaskoning DHV (2022a). [[Concretiseren omstandigheden die recycling als minimumstandaard verhinderen](#)].
- RoyalHaskoning DHV (2022b). [Onderzoek concretisering mate van nuttige toepassing](#).
- TNO (2023). [[Terugwinpotentieel secundaire kritieke grondstoffen op basis van afvalplannen in het LAP3](#)].
- SGS Intron (2019). [ZZS in afvalstoffen – update 2019](#).

Toekomstplannen

Het beleid en de kennis over circulaire economie is in ontwikkeling. Nieuwe beleidsintenties, wijzigingen van bestaand beleid of wijzigingen in wet- en regelgeving kunnen allemaal leiden tot aanpassingen van het CMP. Het CMP wordt daarom regelmatig geactualiseerd.

Op dit moment worden er geen ontwikkelingen voorzien die kunnen leiden tot wijzigingen in de toetsingskaders van dit afvalplan.

Meer informatie over de ontwikkeling van het CMP en hoe stakeholders daarbij worden betrokken leest u in het [[hoofdstuk wat is het CMP](#)].